

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА

I.V. Андрусенко

Актуальність теми «Формування екологічної грамотності молодших школярів на уроках природознавства обумовлена необхідністю зміни концептуальних засад діяльності сучасної школи, спрямованих на формування екологічної грамотності учнів початкової школи, яка впливає на здатність усвідомлювати цінність природи, розуміти взаємозв'язок людини і навколишнього середовища, активно брати участь у природоохоронній діяльності.

Аналіз наукової літератури та вивчення змісту природознавства у початковій школі дозволили виявити й обґрунтувати дидактико-методичні засади формування екологічної грамотності молодших школярів, що є компонентом функціональної грамотності. Основу екологічної грамотності становлять екологічні знання, які розкривають сутність природних явищ й уявлення про цілісність природи, впливають на формування екологічного мислення й наукового світогляду. Екологічна грамотність є найважливішим складником екологічної освіти молодших школярів, метою якої постає становлення екологічно доцільного способу життя в сучасних умовах.

Визначено й науково обґрунтовано сутність понять «*екологічна грамотність*» – рівень природничо-наукових знань, спеціальних умінь і навичок, а також моральних якостей учнів, що дозволяють їм свідомо брати участь в природоохоронній діяльності. Термін «*екологічні цінності*» об'єднує різні елементи довкілля такі як чисте повітря, чиста вода, різноманітність рослинного і тваринного світу, природні явища тощо. На основі аналізу наукових джерел уточнено зміст і сутнісні характеристики споріднених понять.

З'ясовано, що екологічна грамотність учнів початкових класів обумовлена індивідуальними й віковими особливостями особистості, рівнем знань про закономірності функціонування природних систем, умінням аналізувати взаємодію людини з довкіллям в процесі природоохоронної діяльності та сформованістю ціннісного ставлення до природи.

Загальні результати констатувального експерименту дозволили визначити педагогічні умови, які сприятимуть формуванню екологічної грамотності молодших школярів у процесі навчання природознавства, а саме: підвищення мотивації учнів до вивчення природи; інтеграція екологічного потенціалу змісту природознавства за допомогою міжпредметних зв'язків; використання інтерактивних освітніх технологій і діяльнісних методів навчання.

Перспективу подальшого вивчення досліджуваної теми вбачаємо у розробленні та впровадженні системи компетентісно орієнтованих завдань екологічного змісту в навчанні природознавства в умовах загальноосвітніх навчальних закладів.

Результати наукового дослідження будуть реалізовані в навчальній програмі з природознавства 1-4 класів, методичних рекомендаціях для вчителів початкових класів, дидактичних матеріалах для учнів, та в наукових публікаціях.